

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budapesten, 2011. évi április hó 5. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A környezetkárosítás büntette és más bűncselekmények miatt terhelt és társai ellen folyamatban volt büntető ügyben a Bács-Kiskun Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Kecskeméti Városi Bíróság 23.Fk.343/2008/28. számú ítéletét az I. rendű terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 3000 (háromezer) forint bünygyi költség az állam terhén marad.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s:

A Kecskeméti Városi Bíróság, mint a fiataalkorúak bírósága a 2010. május 26-án kihirdetett és ugyanekkor jogerőre emelkedett 23.Fk.343/2008/28. számú ítéletével a felülvizsgálati indítvánnyal érintett I. rendű terheltet bűnösnek mondotta ki 7 rendbeli, a Btk. 280. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerinti, társtettesként elkövetett környezetkárosítás büntettében. Ezért halmazati büntetésül ötven napi tétel - fizikai munkakörben letöltendő - közérdekű munkára ítélte. Rendelkezett arról is, ha a terhelt a munkakötelezettségének önként nem tesz eleget, azt szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A városi bíróság tényállásként az I. rendű terhelt vonatkozásában lényegében az alábbiakat állapította meg:

A.

Az I. rendű terhelte és társai 2005. október 17. és november 2. között F. egy erdőterület 12,9 hektár nagyságú részéről tarvágással összesen 2798 köbméter élő fát termeltek ki; az I. rendű és a II. rendű terheltek a 2006. február és április hónap közötti időben P. egy 3,2 hektár területű - 963 163 Ft eszmei értékű - erdőrészletből 559 köbméter élő fa, tarvágás jellegű kitermelésében vettek részt (tényállás I. és II. pontja).

B.

Az I. rendű és a III. rendű terheltek társaikkal együtt 2006. szeptember hónapban P. két, összesen 11,8 hektár területű erdőrészletben 1934 köbméter élő fa kitermelésében; az I. rendű és II. rendű terheltek társaikkal együtt 2006. szeptember és október hónapban Cs. egy 4,4 hektár 7115 négyzetméter területű erdőrészletben 1128 köbméter élő fa kitermelésében; az I. rendű és a III. rendű terheltek társaikkal 2006. július és augusztus hónapban B. két, összesen 6 hektár területű erdőrészletben 799 köbméter élő fa kitermelésében; az I., II. rendű terheltek és IV. rendű terhelte társaikkal 2006. október és november hónapban Zs. két, összesen 14 hektár területű erdőrészletben 7041 köbméter élő fa kitermelésében, az I. és II. rendű terheltek társaikkal, 2006. november hónapban K. nyolc, összesen 23 hektár 7180 négyzetméter összterületű erdőterület kitermelésében vettek részt (tényállás III., IV., V., VI., VII. pontjai).

A kitermelésre valamennyi terület vonatkozásában hatósági engedély nélkül került sor.

Az érintett erdőterületek eszmei értéke a III-VII. tényállási pontok esetében sorrendben 15.546.000, 4.700.000, 6.483.000, 1.060.000 és 36.375.000 forint volt.

A tényállás III., IV., V. és VII. pontjainál a kérdéses erdőterületek teljes mértékben letermelésre kerültek.

Az Állami Erdészeti Szolgálat K. Igazgatósága az engedély nélküli fakitermelések miatt a tényállás I-V. pontjai tekintetében 5.590.000-27.980.000 forint közötti összegű erdőgazdálkodási bírságot szabott ki az erdőterületek névleges tulajdonosaival szemben.

Az engedély nélküli, nagy területeket érintő fakitermelések jelentős mértékben károsították a területek élővilágát. Annak összetevőit, ökológiai viszonyait megváltoztatták. Az érintett területek kitermelést megelőző állapota, amennyiben az ökológiai viszonyok időközben jelentős mértékben nem változtak, csak emberi beavatkozással, több évtized alatt, rendkívül magas költséggel

állítható vissza. A kivágott erdők helyén jóval alacsonyabb szintű, kis diverzitású, környezetre káros ökoszisztéma - invazív, káros gyomfajok nagy tömege - jelent meg, a területek gyomos bozóttá váltak. A kitermelést követően egy esetben sem történt vágástakarítás, az otthagytott ág- és gallymaradványok miatt a területeken fokozott a tűzveszély. A tarvágással a területeket kiszolgáltatották az időjárás elemeinek, kiszáradásnak, erózióknak, deflációnak. A tarra vágott terület nagysága nem egy esetben akkora mértékű, hogy kihatással lehet a mikroklimára.

Az fk. I., fk. II., fk. III. és fk. IV. rendű terheltek társaikkal együtt - a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 6. és 8. §-aiban, a 23. § (2) bekezdésében, valamint a 101. § (2) bekezdésében, továbbá az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény 60. § (1) bekezdésében, valamint a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény 59. § (1) bekezdésében írt rendelkezéseket megszegve, vagyoni haszon végett a fentiek szerint közreműködtek az engedély nélküli fakitermelésekben, ezen magatartásukkal hozzájárultak a környezet elemeiben bekövetkezett kedvezőtlen változásokhoz.

Az fk. I. rendű terheltre kiszabott közérdekű munkát a Bács-Kiskun Megyei Bíróság Bv.473/2011/2. számú, 2011. március 1-jén jogerőre emelkedett végzésével 50 nap fogház büntetésre változtatta át, amelyet a terhelt 2011. március 1-től tölt.

A jogerős határozat ellen a Bács-Kiskun Megyei Főügyészség az I. rendű terhelt terhére - a törvényes határidőn belül - felülvizsgálati indítványt nyújtott be; annak jogalapját a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában jelölve meg.

Az indítvány szerint az I. rendű terhelt a terhére megállapított bűncselekmények közül kettőt valóban fiataalkorúként, ötöt azonban a 18. életévének betöltése után követett el, ezért vele szemben az eljáró elsőfokú bíróság törvénysértően alkalmazta a Btk. fiataalkorú elkövetőkre vonatkozó rendelkezéseit. A halmazati büntetés szabályaira tekintettel vele szemben két hónaptól hét és fél évig terjedő szabadságvesztés volt kiszabható, és szabadságvesztés helyett közérdekű munka kiszabására pedig csak az enyhítő szakasz alkalmazásával kerülhetett volna sor. Miután megítélése szerint az enyhítő szakasz alkalmazásának feltételei nem álltak fenn, a bíróság törvénysértően enyhe büntetést szabott ki a terhelttel szemben.

Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot megváltoztatva hozzon a törvénynek megfelelő határozatot.

A Legfőbb Ügyészség osztotta a főügyészség által kifejtetteket, és ugyancsak arra tett indítványt, hogy a Legfelsőbb Bíróság változtassa meg a megtámadott határozatot és az I. r. terhelttel szemben szabjon ki a törvénynek megfelelő büntetést (Bf.3531/2010. szám).

A Legfelsőbb Bíróság az érintett határozatot a Be. 423. § (4) és (5) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak az indítványban megjelölt okból, valamint a 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - esetleges eljárási szabálysértések kapcsán vizsgálta felül.

Ennek során az ügyben nem észlelt a Be. 373.§-a (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II.-IV. pontjának valamelyikében meghatározott abszolút eljárási szabályszegést. Nem tekinthető ilyennek az sem, és így a felülvizsgálat az ezzel kapcsolatos esetleges eljárási szabálysértésre nem terjedhet ki, hogy az eljárás során a bíróság a terhelttel szemben annak ellenére a fiataalkorúakra vonatkozó eljárási szabályokat alkalmazta, hogy a bűncselekmények egy részét nem fiataalkorúként követte el.

A Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja alapján egyebek mellett felülvizsgálatnak van helye, ha a büntetőjog szabályainak megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

Annak eldöntésénél, hogy az ezen okra alapított felülvizsgálati indítvány megalapozott-e, először azt kell vizsgálni, hogy az eljáró bíróságok megszegték-e a büntetőjog szabályait.

A Btk. 107. § (1) és (2) bekezdése szerint azzal szemben, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, a Btk. rendelkezéseit a VII. Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. Ebből következően e rendelkezések csak a fiataalkorú elkövetőkkel szemben irányadóak.

Az állandó bírói gyakorlat szerint (BH 1986/397. szám) akkor, ha a bíróság a terhelt fiataalkorúként és felnőttkorúként elkövetett cselekményeit egy eljárásban bírálja el, a terheltet a felnőttkorúakra irányadó szabályok szerint kell felelősségre vonni, azzal, hogy a fiataalkorúként elkövetett bűncselekményekre a Btk. VII. Fejezete - ezen belül a szabadságvesztés-büntetés kapcsán a 110. § szerinti büntetési tétel - az irányadó, és a büntetés meghatározásánál enyhítő körülmény, hogy őt a rá nézve kedvezőtlenebb büntetőjogi szabályok szerint vonják felelősségre.

Miután az első fokú ítélet ellen az arra jogosultak nem jelentettek be fellebbezést, a jogerős határozatot a bíróság a Be. 259. §-ának

felhatalmazása alapján röviden indokolta; így az indokolás csak a tényállást és az alkalmazott jogszabályokat tartalmazza.

Ebből is megállapítható azonban, hogy a büntetés meghatározásánál az I. rendű terhelt esetében is a Btk. VII. Fejezetének rendelkezéseire volt figyelemmel; indokolásában a Btk. 107. § (1) bekezdését, a közérdekű munka kapcsán pedig a Btk. 113. §-át hívta fel, a felnőttkorú elkövetőkre irányadó rendelkezéseket nem.

Ebből következően nem vitásan a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével, mint fiataalkorúval szabta ki e terhelttel szemben a büntetést.

Ahhoz azonban, hogy ez a jogszabálysértés a felülvizsgálatot megalapozza, az szükséges, hogy ez törvénysértő büntetést eredményezzen.

A Btk. 280. § (1) bekezdés b) pontja szerinti környezetkárosítás büntetnének törvényi büntetési tétele öt évig terjedő szabadságvesztés. A terhére megállapított és ekként minősülő bűncselekmények közül a terhelt ötöt már nem fiataalkorúként követett el. Ezért a vele szemben irányadó büntetés – a Btk. 85. §-ának (2) és (3) bekezdésére figyelemmel – két hónaptól hét és fél évig terjedő szabadságvesztés.

A terhelttel szemben azonban a bíróság a Btk. 87. § (2) bekezdés e) pontjának a bűncselekmény elkövetésekor hatályos rendelkezése alapján szabadságvesztés helyett közérdekű munkát is kiszabhatott. Ennek csupán az volt a feltétele, hogy a bíróság a büntetés kiszabásának a Btk. 83. §-a szerinti elveire figyelemmel a törvényi büntetési tétel legkisebb mértékét is túl szigorúnak ítélje meg.

Kétségtelen, hogy a megtámadott határozat – miután ezt az eljárási rendelkezések lehetővé teszik – a büntetés kiszabása során értékelt körülményeket nem tartalmazza. A büntetés felülbírálatára azonban a felülvizsgálati eljárásban akkor sem kerülhetne sor, ha e körülményeket az eljáró bíróság kimerítően felsorolta, azonban azokat helytelenül értékelte volna.

Az állandó bírói gyakorlat szerint önmagában a törvényes keretek között kiszabott büntetés – ideértve az enyhítő rendelkezések esetleges alkalmazását is – nem vizsgálható felül. E kereteken belül ugyanis kizárólag az alapügyben eljáró bíróság mérlegelésére tartozik, hogy a büntetés-kiszabás elveinek figyelembe vételével milyen büntetést lát szükségesnek, egyben elegendőnek. Az enyhítő rendelkezés alkalmazása pedig akkor tekinthető törvénysértőnek, ha az a törvény szerint kizárt, vagy különös méltánylást érdemlő körülményhez kötött és annak nem felel meg.

Miután ezen körülmények egyike sem áll fenn, a terhelttel szemben kiszabott közérdekű munka, mint büntetési nem, törvénysértőnek nem tekinthető, ahogyan a Btk. elkövetéskor hatályos 49. §-ának (4) bekezdésére figyelemmel nem törvénysértő annak mértéke sem.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak, és a megtámadott határozatot a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A felmerült bűnügyi költség a Be. 429. §-a (1) bekezdésének megfelelően az államot terheli.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatának lehetőségét pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja zárja ki. Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be. 418. §-ának (3) és 421. §-ának (3) bekezdése rendelkezik.

A Legfelsőbb Bíróság végzését a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen hozta meg.

Budapest, 2011. április 5.

*Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s. k.
előadó bíró, Dr. Belegi József s. k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*bírósági ügyintéző
MGy*